

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy; — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a miało wicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesółskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natyohm. Redaktor odpowiad. Władysław Wesółski, Nowe.

Nr. 23.

Nowe, sobota 4-go czerwca 1938 r.

Rok XV.

Koło Opieki Rodzicielskiej w Nowem

urządza WIELKI KONKURS Z NAGRODAMI pod hasłem „Ile osób zwiedzi Pierwsze Targi Meblowe w Nowem”.

Zapraszamy wszystkich do brania udziału w konkursie. Przyznanych zostanie 25 cennych nagród. Nagrody wystawione są w oknie wystawowym u p. Gołyźnego przy Rynku.

Czysty zysk przeznaczony na akcję dożywiania dzieci.

Sposób brania udziału w konkursie bardzo łatwy. Wystarczy wykupić numerowany kupon konkursowy za niską cenę 50 gr, napisać na arkuszu papieru ozytelnie swój adres i domniemaną liczbę gości targowych, dołączyć numerowaną połowę kuponu, wszystko to włożyć do koperty i zamkniętą kopertę włożyć do zapieczętowanej skrzyni, która wystawiona będzie w czasie od dnia 12 do 19 czerwca codziennie w godzinach od 14 do 18 przed gmachem szkoły powszechnej. Drugą również numerowaną część kuponu należy zachować jako dowód przy odbiorze nagród. Kupon konkursowy sprzedają firmy: Wesółski, Bednarz od dnia 5 czerwca począwszy. W firmach tych udzielać będą szczegółowych informacji. Konkurs rozpoczynamy dnia 5 czerwca i kończymy nieodwołalnie dnia 19 czerwca. W tydzień po zamknięciu targów meblowych zbierze się sąd konkursowy dla przyznania nagród. W skład sądu konkursowego wchodzi: ks. Kamrowski, oraz pp. sędzia Ferszt, Sękowski i Łepok. Nagrody otrzymują kolejno te osoby, u których podane liczby najbardziej będą zbliżone do rzeczywistej liczby gości targowych, przy czym brać będzie się pod uwagę zarówno liczby powyżej jak i poniżej liczby rzeczywistej. Rzeczywistą liczbę gości targowych poda nam Komitet Targów. Wynik konkursu ogłosimy w następnym najbliższym numerze Gazety Nowskiej.

Wszyscy biorą udział w konkursie!

Całe Nowe mówi tylko o konkursie i targach meblowych!

Siły zbrojne Czechosłowacji.

Armia czechosłowacka liczy na stopie pokojowej 200.000 ludzi, na stopie wojennej — 700.000 ludzi. Składa się ona z 17 dywizyj zgrupowanych w 7 korpusach, z 4 dywizyj kawalerii, z 12 batalionów straży granicznej, z 3 pułków czołgów, z 4 pułków artylerii przeciwlotniczej, z 11 pułków artylerii rezerwy ogólnej.

Siły lotnicze składają się z 6 eskadr; samoloty produkują 4 fabryki, silniki 5 fabryk.

Jeszcze jeden rekord.

88-letni Francuz, Francoiszek Monier, poszczoioć się może rekordem, jeżeli chodzi o liczbę żyjących potomków. Monier posiada bowiem 10 dzieci, 50 wnucząt, 38 prawnuków, oraz 2 pra-prawnuków.

A zatem ogółem Monier posiada okrągło 100 potomków, nie traci przy tym nadziei, że liczba ta jeszcze za jego życia znacznie się powiększy.

Załamanie koniunktury światowej.

Niemiecki instytut badania koniunktury omawia sytuację gospodarczą na świecie w okresie bieżącego półrocza, stwierdzając objawy pewnej depresji gospodarczej. Jeszcze przed półrokiem, stwierdza instytut, symptomy osłabienia koniunktury ograniczały się właściwie do rynków pieniężnych, wskaźników akcji i walorów oraz do odcięcia cen szeregu artykułów. W ostatnich miesiącach jednak również i gospodarka dóbr objęta została ujemnym wpływem wahań koniunkturalnych. W większości państw uprzemysłowionych produkcja i zatrudnienie po raz pierwszy od szeregu lat zmniejszyły się stosunkowo dość znacznie. Poza całym szeregiem ujemnych zjawisk, wywołujących reakcję w przemyśle, produkujących nie na skład, lecz dla bieżącego zapotrzebowa-

Impreza Polskiego Czerwonego Krzyża.

„W rocznicę 20-lecia Polskiego Czerwonego Krzyża na Pomorzu zapisujemy się na członków P. C. K.” — pod takim hasłem odbędzie się Tydzień P. C. K. od 1 do 10 czerwca br.

Celem zapoznania szerszego ogółu z działalnością i użytecznością tutejszego Koła P. C. K. postanowił Zarząd przeznaczyć II święto Zielonych Świąt, tj. 6. VI. br. na propagandę tej organizacji.

Program tego dnia będzie następujący: o godz. 10,15 zbiórka na dziedzińcu szkoły powszechnej i wymarsz na nabożeństwo; o godz. 12-tej akademii w sali rysunkowej szkoły powszechnej. Bezpośrednio po akademii pokazy sekcji ratowniczo-sanitarnych na dziedzińcu szkolnym.

nia — zaobserwować się dał spadek eksportu i wyraźne osłabienie działalności inwestycyjnej. Częściowo zasięgiem tych ujemnych wpływów objęte zostało spożycie i dochód. Utrzymująca się od dłuższego czasu niżkowa tendencja cen surowców i spadek importu państw uprzemysłowionych spowodować może bardzo poważne zakłócenia koniunktury w krajach surowcowych, które dotychczas nie odczuły jeszcze w sposób zdecydowanie ujemny następstw tych załamań. Na terenie szeregu obszarów agrarnych występują znamiona pogorszenia bilansów płatniczych, co pociąga za sobą ponowne zaostrożenie częściowo już ostatnio rozluźnionej gospodarki dewizowej.

Głównym ośrodkiem wpływającym ujemnie na koniunkturę światową są Stany Zjednoczone. Ale i w innych krajach zaobserwować się dają znamiona osłabienia produkcji i spożycia dóbr konsumcyjnych. Dotyczy to Anglii, Szwecji, Norwegii i Finlandii. Podobnie kształtuje się sytuacja w Czechosłowacji, gdzie, zwłaszcza w ostatnich miesiącach, pod wpływem wydarzeń politycznych tempo spadku wytwórczości przybrało na sile.

Z pośród krajów zachodnio-europejskich pogorszenie dość wyraźnie występuje w Belgii. Natomiast w Holandii i Szwajcarii koniunktura kształtuje się stosunkowo dość korzystnie. Kraje rolnicze natomiast, a m. in. i Polska, nie odczuły jeszcze depresji.

Odrębne stanowisko, według stwierdzeń instytutu, zajmują w kształtowaniu się koniunktury Niemcy, Włochy, Japonia i Francja. Francja bowiem posiada szereg poważnych atutów, które mogłyby wpłynąć dodatnio na kształtowanie się koniunktury. Kryzys finansowy i gospodarczy w tym kraju posiada podłoże nie tylko ściśle ekonomiczne, ale w równej mierze i polityczne. Dlatego też pewna stabilizacja wewnętrzna przyspieszyć może opanowanie dotychczasowych trudności gospodarczych. W Italii koniunktura nie wykazuje dotychczas gwałtowniejszych załamań. Produkcja przekroczyła dość poważnie poziom z r. 1929 przy jednoczesnym zahamowaniu zwykłej cen. Pewnej redukcji uległy dość znaczne dotychczas uadwyżki importu.

Najmniej jednolite cechy posiada koniunktura gospodarcza Japonii. Z jednej strony potrzeby wojny zmuszają do wzmożonej produkcji i zwiększonej gwałtownie działalności inwestycyjnej. Z drugiej strony występują wyraźnie ujemne skutki rozpiętości pomiędzy ograniczonymi na skutek braku surowców możliwościami produkcyjnymi i gwałtownie wzrastającym zapotrzebowaniem gospodarstwa wojennego.

Sytuację gospodarczą Niemiec instytut określa jako korzystną. Wpływa na to silny wzrost produkcji, związanej w głównej mierze z działalnością inwestycyjną. Zbyt przemysłu

maszynowego, produkcja samochodów i budownictwo okrętowe notuje cyfry przekraczające poziom z pierwszej połowy r. ub. Wśród szeregu zjawisk, charakteryzujących sytuację gospodarczą Niemiec, instytut wymienia wzrost produkcji i spożycia surowców krajowych. Dotyczy to w pierwszym rzędzie produkcji środków pędnych, na skutek wzrostu motoryzacji oraz wyrobów włókienniczych.

Zamorskie kraje surowcowe jeszcze do niedawna nie odczuwały zakłóceń i perturbacji. Sytuacja gospodarcza tych krajów kształtowała się pod wpływem niezwykle korzystnej koniunktury surowcowej, która panowała do pierwszej połowy 1937 r. Import tych krajów do ostatnich miesięcy kształtował się na poziomie bardzo wysokim. Dopiero spadek zapotrzebowania światowego na surowce, powodujące kurczenie eksportu tych krajów i naciskający na bilans płatniczy, musiał za sobą pociągnąć redukcję importu. Stosunkowo najkorzystniej kształtuje się sytuacja w krajach zamorskich. Imperium Brytyjskiego. Znaczenie gorzej wypada ocena sytuacji gospodarczej Chin. Gospodarka tego kraju kształtuje się pod wpływem wojny, która zahamowała niemal całkowicie eksport.

Kto przewozi najwięcej pasażerów.

Komunikacja lotnicza pasażerska i handlowo-pocztowa kroczy od 1929 r. w butach stumilowych. Cyfry mówią tu same za siebie.

Według danych statystycznych liczba przeleciających na całym świecie kilometrów wynosiła w 1929 r. 85,9 miliona km., zaś w 1936 roku — 245 miln. km., czyli prawie 3 razy więcej. Pasażerów przewieziono w 1929 r. 471.800, w 1936 r. — 2.400.000. W 1929 r. przypadało przeciętnie na każdego pasażera 377 km. przeleciających, w 1937 r. — 575 km. W 1928 r. na każdy samolot przypadało 2,1 pasażera, w 1937 roku — 5,6 pasażerów.

Jeśli chodzi o państwa produkujące w rozwoju cywilnej komunikacji lotniczej, to U. S. A., Niemcy, Anglia, Francja i Holandia grupują 3/4 całej liczby pasażerów przewiezionych na całym świecie. W stosunku do ogólnej liczby pasażerów Stany Zjednoczone przewiozły (1936 r.) 46,5 proc. tej liczby, Niemcy — 11,3 proc., Anglia — 10,8 proc., Francja — 3,3 proc., Holandia — 3,2 proc., Italia — 1,1 proc., Szwajcaria — 1,6 proc., Belgia — 1,1 proc., inne państwa — 19,1 proc.

Nowa metoda leczenia neuralgii.

Dr Olaf Söqvist, asystent słynnego chirurga szwedzkiego prof. Herberta Olivercrony, wydał niedawno pracę, w której opisał nową metodę operacyjną, stosowaną ostatnio przy usuwaniu nerwobólów nerwu trójdzielnego, czyli bólów neuralgicznych twarzy. Metodę tę po raz pierwszy zastosował i rozwinął prof. Olivercrona.

Odkrycia dokonane przez chirurgów szwedzkich ustaliły, że uczucie bólu, szczególnie jeśli chodzi o bóle obwodowe, wywoływane jest przez wyjątkowo cienkie włókienka nerwowe o przekroju poniżej 4 mikronów. Opierając się przy dalszych badaniach na tym fakcie i stosując metodę pomiaru przekrojów włókienek nerwowych, opracowaną przez prof. Göste Haggqvista, udało się autorowi odszukać w nerwie trójdzielnym pewną liczbę włókienek, które wywołują ból. Odkrycie to doprowadziło w krótkim czasie do wynalezienia właściwej metody operacyjnej, dzięki której włókna te zostają usunięte.

Metoda dra Söqvista zastosowana była w ciągu ostatniego roku w 10 przypadkach, przy czym osiągnęto zawsze pomyślne rezultaty. Operacje tego rodzaju przeprowadzane są obecnie w szpitalach w Monachium i Kopenhadze. W wyniku dokonanej we właściwy sposób operacji, ból znika całkowicie, równocześnie jednak zoperowana część twarzy przestaje reagować na uczucie zimna i ciepła, reagując tylko na dotyk.

Jedynym ryzykiem, jakie pociąga za sobą operacja, jest obawa naruszenia strun głosowych, jednakże chorzy na bóle neuralgiczne twarzy cierpią tak straszliwie, iż wielu z nich godzi się na to ryzyko, aby uwolnić się od tortur.

Ci, co wygrali milion.

Donosiliśmy już pokrótce o wynikach ciągnięcia głównej wygranej czwartej klasy czterdziestej pierwszej Loterii Klasowej. Milion złotych padł na nr 128215, a podzielili się nim mieszkańcy Wilna, mianowicie pp.

Maria Januszewska, córka właściciela niewielkiej razury. Jej położenie materialne było bardzo trudne. Dzięki wygranej 160.000 złotych będzie mogła teraz sama stworzyć warsztat pracy i dać zarobek biedniejszym od siebie. Na fotografii widzimy również narzeczonego p. J., pana Piotra Okęczyńskiego, oficera w stanie spoczynku. Ciekawym szczegółem jest fakt, że p. Okęczyński grał już kiedyś na ten numer, a potem zmienił go na inny. Ostatnio naręczona jego, nie wiedząc o tym, ponownie wybrała ten sam numer.

Pan M. Żurawin, właściciel budki z wodą sodową, grał w ciągu czterech lat z niewielkim powodzeniem, bo tylko kilka razy udało mu się uzyskać najmniejszą wygraną. Wytrwałość jego została sownie wynagrodzona, bo dziś stać go już nie tylko na budkę, ale na całą fabrykę.

Bez nafty nie ma wojny

W przyszłej wojnie różne rodzaje broni mechanicznej odgrywać będą rolę główną. Ale tanki samoloty, auta ciężarowe, pancerne, ciągniki bez paliwa płynnego, bez nafty, benzyny staną się kupą bezużytecznego żelastwa.

Najlepiej wyposażony w broń, podejmujący największe zbrojenia kontynent — Europa — jest tymczasem prawie że pozbawiony nafty. W czasie pokoju Europa jako całość importuje 90 proc. potrzebnej jej nafty. To znaczy, że siła bojowa, militarna wszystkich państw europejskich z wyjątkiem Rumunii, zależna jest od dostawy regularnej nafty z krajów odległych, zamorskich.

Jak wygląda w cyfrach, procentowo, produkcja światowa nafty?

Stany Zjednoczone produkują 62,24 proc. całej ilości nafty na świecie. Ameryka południowa — 14 proc., Azja i Indie — 8,64 proc., Z. S. R. R. — 9,77 proc., Rumunia — 2,57 proc., inne kraje — 2,78 proc.

Stany Zjednoczone są zatem czynnikiem decydującym o zaopatrzeniu tego czy innego kraju w naftę. Anglia, aczkolwiek naftę nie posiada, posiada udziały w kopalniach nafty, które pozwalają jej na sprawowanie kontroli nad 18 proc. produkcji światowej nafty. Francja posiada 23,75 proc. udziału w produkcji nafty w Iraku, t. zn. 0,01 proc. produkcji światowej.

Panie L. Salkind i Katarzyna Podzelwer grały do spółki na jedną piątkę. Pani Podzelwer była przez dziesięć lat wierna swemu numerowi i dopiero w ostatniej loterii dopuściła do spółki swą przyjaciółkę. Teraz każda z nich dostała po 80.000 zł, co w ich warunkach materialnych stanowi olbrzymią sumę.

P. L. Raichel jest z zawodu kamasznikiem. Choć ciężko musiał pracować na życie, wierzył, że wygra na loterii, to też grał wytrwale w ciągu dziesięciu lat, a tylko raz jeden uzyskał sto złotych. I tym razem wytrwałość zwyciężyła. „Pech” — jak się wyraził p. Raichel — został przelamany.

Właścicielką ostatniej „piątki” wraz z dziesię-

cioma koleżankami w jednym z dużych składów przyborów krawieckich, jest córka księgowego tej firmy. Szesnaście tysięcy złotych, które każda z nich dostała, stanowiąc będą nową podstawę ich dalszego bytu.

Wszyscy nowi „milionerzy” są przekonani, że tylko dzięki wprowadzeniu „piątek” udało im się wygrać, bo przy dawnym systemie byłoby pewnie zmuszeni grać na inny numer. Są oni też pełni nadziei na przyszłość i już zaopatrzyli się w losy do pierwszej klasy czterdziestej drugiej Loterii Klasowej, by wziąć udział w rozpoczynającym się 22 czerwca ciągnięciu.

Produkcja światowa nafty wyraża się w cyfrze 279 milionów ton (1937 r.). Konsumcja Europy wyraża się cyfrą 44 milionów ton (bez Z. S. R. R.).

Możliwość zaopatrywania się w naftę, benzynę w czasie wojny zależy od możliwości utrzymywania komunikacji i transportów morskich. Tu istnieją różnice ewentualności. To też już dzisiaj państwa nie dysponujące naftą czynią wielkie zapasy, rezerwy paliwa płynnego, jak np. Italia w czasie wojny z Abisynią.

Podziękowanie.

Kat. Stow. Młodzieży męskiej, wszystkim krewnym i znajomym za złożone wyrazy współczucia i udział w pogrzebie naszej ukochanej matki s. p.

Marii Weronieckiej

składamy najserdeczniejsze

„Bóg zapłać”.

Rodzina.

Nowe, w maju 1938 r.

Miasto i wieś.

Koncentracja ludności w miastach wielkich i średnich jest cechą krajów uprzemysłowionych. Pierwsze miejsce w tym kierunku zajmowała Anglia i Szkocja. Ostatnio wyprzedziła je Portugalia, w której, jak się okazuje, 13,6 proc. ludności zamieszkuje miasta liczące powyżej 100.000 mieszkańców, a 54,1 proc. — miasta z ludnością od 20 do 100.000. Jak z tego wynika, 67,7 proc. ludności Portugalii mieszka w miastach.

W Anglii właściwej 39,8 proc. mieszkańców skupia się w miastach liczących powyżej 100.000 mieszkańców, 25 proc. w miastach od 20 do 100.000 m. (ogółem 64,8 proc. w miastach).

W Szkocji w miastach wielkich — 38,6 proc., w miastach średnich — 14,9 proc. (ogółem 53,7 proc. w miastach).

W Holandii 27,2 proc. ogółu mieszkańców w miastach wielkich, 21,5 proc. w miastach średnich (ogółem 48,7 proc. w miastach).

W Niemczech 30,4 proc. ogółu mieszkańców w miastach wielkich, 13 proc. w miastach średnich (ogółem 53,4 proc. w miastach).

W Italii 17,5 proc. w miastach wielkich, 19,1 proc. w miastach średnich (ogółem 36,5 proc. w miastach).

W Austrii 31,6 proc. w miastach wielkich, 4 proc. w miastach średnich (ogółem 35,6 proc. w miastach).

W Belgii 11,6 proc. w miastach wielkich, 20,9 proc. w miastach średnich (ogółem 32,7 proc. w miastach).

We Francji 15,7 proc. w miastach wielkich, 15,1 proc. w miastach średnich (ogółem 30,8 procent w miastach).

W Szwajcarii 15,6 proc. w miastach wielkich, 9,3 pr. w miastach średnich (ogółem 24,9 pr. w miastach).

W Stanach Zjednoczonych 29,6 pr. w miastach wielkich, 12,3 pr. w miastach średnich (ogółem 41,9 pr. w miastach).

Jak wynika z powyższych danych, w trzech tylko krajach więcej niż połowa ludności mieszka w miastach: 67,7 pr. w Portugalii, 64,8 pr. w Anglii, 53,7 pr. w Szkocji. Na każdym trzech Portugalczyków dwóch mieszka w mieście, na każdym trzech Anglików dwóch mieszka w mieście. Natomiast w U. S. A. na każdym 5 mieszkańców 2 mieszka w mieście, we Francji zaś jeden na trzech.

Zegarek według przepisów z XVI wieku.

W dawnych czasach przy składaniu egzaminu na mistrza zegarmistrzowskiego wymagano od egzaminowanego, by skonstruował samodzielnie zegar kieszonkowy albo też innego typu. Pomimo że obecnie nie wymaga się od ucznia tego rodzaju kwalifikacji, pewien młody Szwed, Erik Lindh, po żmudnej siedmimiesięcznej pracy skonstruował zegarek według wskazówek zawartych w starych księgach cechowych. Koszt tego zegarka ze względu na wyjątkowo żmudną pracę skonstruowania wszystkich części mechanizmu zegarowego oraz na dość drogi materiał, jaki Lindh zużył do swego zegarka, oceniono na 2.000 koron. Fachowcy orzekli, iż zegar wykonany jest wyjątkowo precyzyjnie. Lindh postanowił zdobyć tytuł mistrza zegarmistrzowskiego zgodnie z dawnymi przepisami cechowymi. Wobec tego, że przepisy te wymagają, by uczeń odbywał w ciągu dwóch lat wędrowki po różnych warsztatach, Lindh opuścił niedawno Szwecję i wyjechał do Karlsruhe (w Niemczech), gdzie zamierza poznać tajniki niemieckiej sztuki zegarmistrzowskiej. Jest to niecodzienny wypadek zamilowania swego fachu, to też taki ten komentowany jest w Szwecji szeroko.

Papier do pisania

w pięknym wyborze poleca

W. Wesolowski.

Na zbliżające się Zielone Święta polecam w ogromnym wyborze:

Płaszcz damskie

solidne i eleganckie w wielkim wyborze.

Ubrania męskie

od 11,50 zł, kamgarnowe już od 19,50 zł.

Ostatnio nadeszły bardzo piękne nowości na komplety letowe dla Pań, bielskie kamgarny na ubrania i palta dla Panów.

W. JAŁOŻEWSKI — NOWE.

Największy wybór skarpetek, rękawiczek i krawatów.

Ostatnie nowości w jedwabiach wzorzystych od 1,20 zł Rękawiczki, skarpety, bieliznę i galanterię. Czapki męskie po 0,50, 0,60, 0,90 i 1,50 zł. Czapki Yacht Club z dobrego granatow. sukna od 1,50 zł. Kapelusze męskie od 3,75 zł do eleganckich Hückla. Wszelkiego rodzaju obuwie po cenach najniższych.